

A könyvek bevonása lakkal

Valamennyi könyvtárunkban gondot okoz, hogyan lehetne az új könyveket tisztán megőrizni, a kötés tartósságát fokozni. Kevés könyvtár van abban a helyzetben, hogy anyagi fedezetet tudjon teremteni új könyveinek műanyaghártával való bevonásához. A lakkozás viszont lényegesen kevesebbe kerül. A lakkozást először a kisújszállási Arany János Könyvtárban láttuk. Ott már régebben alkalmazták ezt az eljárást. Igen kedvezően nyilatkoztak róla, de nem írt még róla senki. Pedig a cikk nyomán esetleg jelentkeznének a régebben kísérletező könyvtárak is, és beszámolnának tapasztalataikról.

Mi eddig kb. 2000 kötetet vontunk be lakkal. Másodpéldányainkból lakkozatlanul is hagyunk könyveket, hogy később összehasonlítást tudjunk tenni.

A lakkozáshoz csónaklakkot használunk (más lakk nem jó!). A könyveket vékony rétegben kell bevonni. Ha a tábla fényes papírral és a gerinc műanyaggal vagy viaszosvászonszerű vászonnal van borítva, elegendő egyszeri bekenés is, viszont az olyan táblájú könyveket, amelyeknek papírja beszívja az első alkalommal rákent lakkot, másodszer is át kell kenni (pl. az *Olcsó Könyvtár* köteteit, a régebben használatba vett könyveket és általában a matt fedelű könyveket stb.). A vászon borítású könyvek első alkalommal teljesen beszívják a lakkot, csak a második bekenés után lesz bizonyos mértékig fényes a tábla, de a felülete, sajnos, rücskös marad. (Jelenleg azzal kísérletezünk, hogy a vászon felületét elsímítjuk. De sikerről még nem tudunk beszámolni.) A könyveket lehetőleg új állapotukban kell bevonni, mert később a papír bolyhos lesz és ez a lakkozásnál homályos foltokat eredményez. Igen szépen bevonhatók az újonnan átkötött könyvek is, mert a könyvkötő papírra és a gerinc borítására használt könyvkötővászonra jól és egyenletesen tapad a lakk. Ha raktári jelzetek nincsenek feltüntetve, a lakkozás előtt kell őket ráírni, vagy ráragasztani a könyvre.

1 kg lakkal (39,70 Ft) kb. 150 kötetet lehet egyszer bevonni. Egy könyv lakkozása tehát, attól függően, hányszor kell megismételni a kenést, 25—50 fillér körül van.

A lakk meleg helyiségben 8—10 óra alatt, hűvös helyiségben 1 nap alatt szárad meg.

Féléves tapasztalatunk szerint a lakk a használat következtében nem pereg le és nem kopik. Lehetséges, hogy hosszabb idő után jelentkezni fog a kopás, de az újrakokozáshoz már nem lesz szükség nagyobb lakkmennyiségre.

Megfigyeltük még azt is, hogy fűzött könyvek esetében a lakk meggátolja a fedőlap gyűrődését, elmorzsolódását. Igen eredményesen lakkoztuk a *Modern Könyvtár*, a *Kispajtások mesekönyve*, a *Rádióamatőr füzetek*, az *Ifjúsági Kiskönyvtár* stb. kötetét.

Lényeges előny még az is, hogy a lakkréteg megakadályozza a gerinc és a tábla feliratainak, jelzeteinek lekopását. Ez az előny különösen a szabadpolc rendszerénél jelentkezik. A jól olvasható jelzetek lehetővé teszik a könyvek gyors helyreosztását, az épségben maradt címek viszont feleslegessé teszik, hogy az olvasók válogatás közben minden könyvet leemeljenek, hogy belelapozva állapítsák meg a szerzőt és a címet. A lemosható és tiszta könyvek is sokkal vonzóbb hatást keltenek a polcon.

Azonban a lakkal való bevonás nem akadályozza meg a gerincvászon leválását a tábláról, azaz a lakk csak igen kismértékben tartja össze a könyv fedelét. Ezen a lakkozási eljárás megtartása mellett a filmolux, illetve filmomatt használatát segíthet. Drágább és értékesebb könyveknel, ha állandó használat várható, természetesen megéri a kb. 5,— Ft-nyi költség, hogy műanyag védőhártját használjunk. (Használnánk, ha meg tudnánk szerezni!) Viszont, ha a táblát lakkal vonnánk be, és filmomatt-ot alkalmaznánk a gerinc borítására, úgy, hogy kb. 1/2—1 cm-rel legyen szélesebb, mint a gerinc vászna, akkor jelentékeny mennyiségű könyvet lehetne viszonylag kis költséggel (kb. 1—2 Ft) tartósítani.

A könyvek hosszabb élettartamán kívül előny az is, hogy az olvasók szívesebben veszik kézbe a vonzó külsejű, színes táblájú könyveket, s így egy-egy könyv forgalma is megnövekszik. Mindannyian tudjuk, hogy milyen nagy az új könyvek vonzása. A lakkozott (vagy műanyaggal bevont) könyvek viszont hosszú ideig új könyv benyomását keltik.